Adina Dragomirescu

FOLOSIREA DESINENȚEI *-RĂ-* LA PLURALUL MAI-MULT-CA-PERFECTULUI ÎN LIMBA ROMÂNĂ ACTUALĂ

1. ISTORIA NORMEI ŞI ISTORIA FORMELOR

În ultimul secol, norma a înregistrat modificări referitoare la prezența sau absența desinenței *-ră-* în formele de mai-mult-ca-perfect plural. În DOOM[2], norma s-a schimbat față de ediția precedentă (DOOM[1]). Dacă DOOM[1] accepta forme duble pentru persoanele I şi a II-a plural (*dormiserăm/dormisem, dormiserăți/dormiseți*) (*Introducere*, p. XIX), în DOOM[2] se subliniază faptul că „!Formele fără *-ră-* la indicativ mai-mult-ca-perfect plural sunt învechite/populare”. (*Introducere*, p. XCVII; semnul exclamării indică o modificare față de ediția precedentă).

Soluția normativă a DOOM[2] a fost preluată de gramaticile academice recente (GALR 2005/2008, GBLR 2010/2016). Mai mult, vechea *Gramatică a Academiei* (GLR 1963: 260–261) indica drept literare tot formele cu *-ră-*, considerându-le pe cele fără *-ră-* un arhaism.

Cercetătorii care s-au ocupat de istoria formelor cu *-ră-* (Graur 1935, Frâncu 1967, 1982, Avram 1975, Zamfir 2007) au ajuns la concluzia că acesta s-a extins de la perfect simplu la persoana a III-a plural a mai-mult-ca-perfectului, din nevoia de diferențiere formală a singularului de plural. Primele atestări ale formelor cu *-ră-* la mai-mult-ca-perfect datează de la sfârşitul secolului al XVII-lea pentru persoana a III-a plural, caracterizând zonele în care se folosea perfectul simplu (Frâncu 1982: 282, Zamfir 2007: 206) şi de la sfârşitul secolului al XIX-lea pentru persoanele I şi a II-a plural (Frâncu 1982: 282, Zamfir 2007: 206, Dragomirescu 2015: 207).

Spre sfârşitul secolului al XIX-lea, formele vechi fără *-ră-* şi cele noi cu *-ră-* erau în variație la toate persoanele, însă la persoana a III-a este vorba despre o competiție reală (înregistrată în multe dintre gramaticile vremii – Costinescu 1979, *passim*), în timp ce la persoanele I şi a II-a formele cu *-ră-* sunt încă accidentale (Pană Dindelegan 1987: 41-45, 2015: 565–567, Dragomirescu 2015: 207). Variația continuă şi în secolul al XX-lea, scriitori din toate zonele folosind ambele tipuri de forme (Pană Dindelegan 2015: 565–567). Presiunea normativă pentru folosirea formelor fără *-ră-* continuă până la mijlocul secolului al XX-lea, Iordan (1943, 1947) recomandând încă formele fără *-ră-* („Unii gramatici consideră greşite mold.

LR, LXVIII, nr. 4, p. 491–499, Bucureşti, 2019

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

găsisem, găsiseți, găsise, deşi ele se întâlnesc la cei mai buni scriitori ai noştri, care nu sunt totdeauna moldoveni", Iordan 1943: 142). După jumătatea secolului al XX-lea, probabil ca urmare a indicațiilor unice din GLR 1963 (vezi *supra*), se recomandă şi în alte lucrări formele cu *-ră-*. Al. Graur (1968: 246) consideră că procesul de diferențiere a singularului de plural era deja încheiat: „La mai-mult-ca-perfect, [-ră-] s-a izbit de rezistența oficialității, fie pentru că nu era un timp viu în toată țara, fie pentru că aducea aminte de perfectul compus cu *ră-*, socotit incult". Procesul de variație caracteriza încă limba sfârşitului de secol XX: „În concluzie, generalizarea lui *-ră-* la plural, impusă, la un moment dat, de lucrările normative ale limbii actuale (cf. Gram. I, 260–261, unde formele fără *-ră-* sunt apreciate ca „arhaism"), nu s-a încheiat şi, în fapt, în cazul pers. 1 şi 2 pl. Este motivul pentru care ultima lucrare normativă (DOOM), mai atentă la uzul lingvistic, revine asupra recomandării normative din Gram. I, acceptând, pentru pers. 1 şi 2 pl., variante libere: *cântaserăm/cântasem, cântaserăți/cântaseți*, dar recomandând o unică formă pentru 3 pl.: *cântaseră* (v. DOOM[1], *Introducere*, p. XIX)" (Pană Dindelegan 1987: 47).

Trebuie remarcat faptul că segmentul *-ră-* s-a extins în graiurile de sud şi la alte forme verbale la plural – perfect compus (*am cântatără*), indicativ prezent (*ei cântără*), conjunctiv prezent (*ei să cânteră*) (Frâncu 1982) –, însă aceste forme nu fost niciodată acceptate de norma literară. Mai mult, în zona subcarpatică a Munteniei, *-ră-* s-a extins la singular la perfectul simplu (*el făcură*, Avram 1975) şi la mai-mult-ca-perfect (*munciserăm eu şapte ani*), ajungând să funcționeze nu ca o desinență suplimentară de plural, ca în limba standard, ci ca un sufix pentru marcarea timpului (Neagoe 1973).

Ne aflăm, aşadar, în fața unui fenomen interesant din mai multe puncte de vedere: (i) o inovație dialectală se extinde la limba folosită în toate provinciile; (ii) o realitate lingvistică (extinsă din nevoia reală de a diferenția formele flexionare între ele) reuşeşte să schimbe indicațiile normative; (iii) şi uzul, şi indicațiile normative indică o schimbare lingvistică (morfologică) produsă cu mare repeziciune.

În cele ce urmează, voi analiza utilizarea formei în limba de azi, pentru a verifica dacă indicația normativă în vigoare (folosirea exclusivă a formelor cu *-ră-* la plural) este în concordanță cu realitatea lingvistică.

2. UTILIZAREA ACTUALĂ A FORMELOR DE MAI-MULT-CA-PERFECT PLURAL

Pentru a urmări utilizarea actuală a formelor în discuție, am utilizat următoarele metode de studiu: căutări automate în corpusul CoRoLa, căutări manuale în corpus variat stilistic şi ancheta lingvistică.

2.1. În urma interogării în corpusul CoRoLa* am identificat 106.384 de forme de mai-mult-ca-perfect plural, dintre care 1829 de forme fără *-ră-*. Din păcate, din

* Îi mulțumesc Verginicăi Barbu Mititelu pentru indicațiile de căutare automată.

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

cauza unor neajunsuri de adnotare, între cele 1829 de contexte găsite de motorul de căutare nu am identificat forme de mai-mult-ca-perfect, de aceea interogarea automată nu este relevantă pentru acest studiu.

2.2. Rezultatele studiului de corpus în care am făcut căutări manuale sunt redate în tabelul de mai jos.

Tabelul 1

Rezultatele studiului de corpus

TIPUL DE TEXT	TEXTUL	MMCP, PERS. I PL.		MMCP, PERS. II PL.		MMCP, PERS. III PL.	
		FĂRĂ *-RĂ-*	CU *-RĂ-*	FĂRĂ *-RĂ-*	CU *-RĂ-*	FĂRĂ *-RĂ-*	CU *-RĂ-*
Oral	CORV	–	–	–	–	–	–
	IVLRA	–	–	–	–	–	2
	IV II	2	–	–	–	–	1
	ROVA	1	–	–	–	3	3
	CLRVA II	7	–	–	-	1	–
	Şedința Camerei Deputaților din 5 martie 2018	–	–	–	–	–	–
Eseu, beletristică	Marino, *Pentru Europa,* 1995	–	–	–	–	–	–
	Marino, *Libertate şi cenzură,* 2005	–	–	–	–	–	4
	Liiceanu, *Scrisori,* 2008	1	8	–	–	–-	45
	Liiceanu, *Întâlnire,* 2010	1	11	-	–	–	62
	Piersic Jr., *Romantic porno*	-	-	-	–	–	8
	Pîrvulescu, *În țara Miticilor,* 2020	-	-	-	–	–	7
Jurnal	Cărtărescu, *Orbitor I,* 1996	7	10	–	–	–	596
	Goma, *Jurnal VII,* 2004	13	4	–	1	–	316
Juridic	*Constituția României*	–	–	–	–	–	–
	Legea nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare	–	–	–	–	–	–
Științific	Borundel, *Medicină internă*	–	–	–	–	–	–
	Bratosin, *Dinamica pământurilor*	–	–	–	–	–	–
	Petolescu, *Dacia*	1	1	–	–	–	23
	Boia, *De ce este România altfel?*	–	–	–	–	–	27

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

Analizând aceste date, se pot evidenția câteva aspecte care privesc, pe de o parte, frecvența extrem de diferită a mai-mult-ca-perfectului în diferite tipuri de texte și, pe de altă parte, folosirea formelor cu sau fără desinența *-ră-*.

În ceea ce privește frecvența formelor de mai-mult-ca-perfect, se observă diferențe majore între tipurile de texte analizate: mai-mult-ca-perfectul (plural) lipsește cu desăvârșire din textele juridice, din textele științifice aparținând științelor „tari" (dar nu și din cele aparținând domeniului istoriei, unde se folosește adresea pentru prezentarea ordinii cronologice a evenimentelor) și chiar din unele texte eseistice, însă este extrem de frecvent, dată fiind natura textului, în jurnal. Pentru textele de eseu și pentru cele beletristice, nu se pot formula concluzii generale, din tabel reieșind faptul că utilizarea mai-mult-ca-perfectului depinde în mare măsură de stilul autorului. Este important de remarcat faptul că în textele orale, mai-mult-ca-perfectul se folosește cu o frecvență foarte redusă. Toate aceste observații sugerează că mai-mult-ca-perfectul este astăzi o formă cultă, livrescă, aproape total circumscrisă textelor în care se fac „evocări" subiective (ca în jurnal) sau obiective (ca în textele de istorie).

Utilizarea formelor cu sau fără *-ră-* este încă supusă unui proces de variație. Variația privește mai multe aspecte:

(i) apar diferențe între persoane: la persoana a III-a plural, folosirea lui *-ră-* este generalizată, cu numai patru excepții, înregistrate exclusiv în texte orale (1); formele de persoana a II-a plural sunt absente din toate textele analizate, cu o singură excepție (2); la formele de persoana I plural, pare să existe încă o variație între formele cu și fără *-ră-*, însă este clar că, în textele scrise, formele cu *-ră-* sunt majoritare, poate și sub presiunea normei, aplicată de edituri; totuși, în textele orale, am înregistrat exclusiv forme fără *-ră-* la persoana I plural (3);

(1) a. *că **ieşise** sobele-alea cu petrol; corcoduşii ăia când **înfloRIse**↓ mă: mira să //B **să făcuse** ⊥ erau <$_F$ VERZI↓> şi zic* (ROVA)
b. + *unul dintre cei care: + **ceruse** lucrul acesta*↑ (CLRVA II)

(2) *după ce-i **furnizaserăți** funia* (Goma, *Jurnal VII*)

(3) a. *[noi noi **făcusem**↓ eu şi cu loredana↓ **făcusem** planu cum să faci* (IV II)
b. *ăsta-l **găsisem** ŞI noi* (ROVA)
c. *când l-am dus în casî ↑ parcî **venisem** de pe plajî=; poate cu numai câțiva ani de zile când **intrasem** în NATO şi-n Uniunea Europeană; deşi **avuSEsem** un anumit punct de vedere de la comisie↓ aşa ni s-a spus↓ + şi am zis; şi pă care noi deja îl **adopTAsem** ca şi raport în comisie; ca să pomenim pomelnicile (↑) (+) pe care le **luasem** de la frățiile voastre; **citisem** rugăciunile (↑), tot canonul de împărtăşanie <R>, eram pregătiți (↑); prin încercarea prin care **trecusem** <R>, şi eram întristați* (CLRVA II)

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

(ii) apar diferențe legate de proveniența textelor/autorilor, diferențe care reflectă situația din limba veche: formele fără *-ră-* au o frecvență mai mare în textele orale din nord (CLRVA II) şi la Paul Goma, autor născut în Basarabia.

2.3. Dată fiind frecvența mică a mai-mult-ca-perfectului în texte, am considerat că o anchetă lingvistică poate oferi date mai bogate despre utilizarea reală a formelor discutate. Ancheta a cuprins zece propoziții cu forme de mai-mult-ca-perfect la singular (patru la persoana I, cinci la persoana a II-a – cel mai rar folosită în texte – şi una la persoana a III-a – pentru care intuiția a fost că alegerea este deja făcută în favoarea formelor cu *-ră-*). Subiecților li s-a cerut, indirect, prin crearea unui context de plural, să completeze forma de plural în a doua propoziție. Ancheta a fost aplicată în două etape: prin e-mail cercetătorilor de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti" şi prin Google Forms** unui grup mai larg de persoane, cu vârste între 13 şi 81 de ani. Rezultatele primei etape au fost incluse în platforma Google Forms, pentru a avea o statistică unitară. Însă în prezentarea concluziilor voi sublinia opțiunile lingviştilor, care pot fi relevante pentru stabilirea/confirmarea normei. La anchetă au participat 998 de subiecți; trei dintre seturile de răspunsuri au fost complet nerelevante şi au fost excluse din calculul final. Ultima coloană a tabelului cuprinde alte forme decât mai-mult-ca-perfectul, completate de unii vorbitori (perfect simplu, perfect compus, prezent, imperfect etc.), formele de mai-mult-ca-perfect la altă persoană decât cea impusă de context sau forme ale altor verbe apărute în răspunsuri.

Tabelul 2

Rezultatele anchetei lingvistice

PERSOANA	FORMA	FĂRĂ *-RĂ-*	*CU -RĂ-*	AMBELE FORME	ALTE FORME	TOTAL
I PLURAL	*vizitase(ră)m*	186	697	7	65	995
	văzuse(ră)m	203	737	10	45	995
	începuse(ră)m	143	760	7	85	995
	rătăcise(ră)m	121	631	1	202	995
A II-A PLURAL	*cântase(ră)ți*	71	759	2	163	995
	băuse(ră)ți	108	739	3[1]	145	995
	văzuse(ră)ți	29	550	2	414	995
	crezuse(ră)ți	53	779	1	162	995
	găsise(ră)ți	126	687	4	178	995
A III-A PLURAL	*citise(ră)*	27	884	–	84	995

O primă analiză a datelor din tabel se poate sintetiza astfel:

** Îi mulțumesc Anabellei-Gloria Niculescu-Gorpin pentru ajutorul oferit în utilizarea platformei Google Forms.

[1] Doi dintre vorbitorii care au scris ambele forme au precizat că *băuseți* este pentru subiectul „dumneavoastră", iar *băuserăți* pentru „voi".

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

(i) faptul că, în multe situații, vorbitorii au ales alte forme decât cea cerută (coloana 6), dincolo de posibilele contexte ambigue ale anchetei ori de neatenția vorbitorilor, sugerează că mai-mult-ca-perfectul este o formă destul de puțin folosită în comunicare; în multe cazuri, acesta a fost înlocuit cu perfectul compus ori confundat cu perfectul simplu[2];

(ii) distincția între subiecții lingviști şi cei nonlingviști – care nu poate fi prezentată statistic, deoarece mulți dintre cei anchetați nu au bifat corect această distincție – reiese totuşi clar din chestionarele aplicate direct prin e-mail numai lingviștilor: cei mai mulți lingviști preferă formele cu *-ră-*, puțini indicând (şi) forme fără *-ră-* mai ales la persoana I plural[3];

(iii) din tabel reiese destul de clar că apar diferențe semnificative de uz între persoane: situațiile de variație privesc în mai mare măsură persoana I, ceva mai puțin persoana a II-a şi foarte puțin persoana a III-a;

(iv) foarte puțini vorbitori au indicat două forme paralele[4], ceea ce înseamnă că fiecare are o preferință clară pentru uz sau că nu sunt conştienți întotdeauna de existența variației.

Pentru a avea o imagine mai clară asupra raportului cantitativ dintre formele cu *-ră-* şi cele fără *-ră-*, în tabelul de mai jos am exclus din calcul coloanele 5 şi 6 (care cuprind situațiile de variație şi cele în care vorbitorii au ales alte forme verbale) şi am calculat procentele numai pentru formele cu şi fără *-ră.*

Tabelul 3

Raportul procentual dintre formele cu *-ră-* şi cele fără *-ră-*

PERSOANA	FORMA	FĂRĂ *-RĂ-*	CU *-RĂ-*	TOTAL
I PLURAL	*vizitase(ră)m*	21%	79%	100%
	văzuse(ră)m	22%	78%	100%
	începuse(ră)m	16%	84%	100%
	rătăcise(ră)m	16%	84%	100%
A II-A PLURAL	*cântase(ră)ți*	9%	91%	100%
	băuse(ră)ți	13%	87%	100%
	văzuse(ră)ți	5%	95%	100%
	crezuse(ră)ți	6%	94%	100%
	găsise(ră)ți	15%	85%	100%
A III-A PLURAL	*citise(ră)*	3%	97%	100%

[2] Unul dintre subiecții anchetați comentează astfel: „E foarte improbabil ca aceste forme să se găsească în româna vorbită actuală. Cred că vorbitorii ar prefera spontan formele de perfect compus în (aproape) toate situațiile".

[3] Situația specială a persoanei I este surprinsă în comentariile unora dintre subiecții lingviști care au participat la anchetă: „poți considera că eu deja folosesc destul de des pers. I pl în varianta simplificată, fără *-ră-*"; „Ştiu care este norma şi de regulă folosesc forma cu *-ră-*, dar cred că sunt situații în care o folosesc şi pe cea fără, cel mai probabil sub influența singularului + pentru economie (mai puține silabe). Deşi sunt conştientă, nu simt nevoia să mă corectez uneori. Asta se întâmplă doar la 1 pl."; „N-aş merge până acolo încât să zic/ scriu, ca acelaşi Cezar Petrescu *Acolo şezum şi plânsem* (ştiu că e un citat, dar e şi forma care i se părea lui corectă, de vreme ce tocmai o teoretizase), dar am întotdeauna ezitări în legătură cu forma pentru pers. I (şi chiar a II-a) plural".

[4] Unul dintre vorbitorii care au indicat ambele forme consideră că cele fără *-ră-* sunt colocviale.

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

Rezultatele din tabel confirmă observația (iii) de mai sus, şi anume faptul că diferențele dintre persoane sunt semnificative, variația fiind mai însemnată la persoana I plural (unde formele fără *-ră-* se apropie de 20%), mai puțin semnificativă la persoana a II-a (aproape 10%) şi foarte limitată la persoana a III-a (3%).

3. CONCLUZII

Corelând studiul de corpus şi rezultatele anchetei, se poate formula o concluzie mai generală: mai-mult-ca-perfectul este o formă verbală destul de rar folosită în comunicarea curentă, având o frecvență ridicată numai în anumite tipuri de texte (culte): jurnal, texte de istorie. În ceea ce priveşte tema articolului, variația mai veche în limbă între formele vechi fără *-ră-* şi cele noi cu *-ră-* continuă să aibă o relevanță cantitativă numai la persoana I plural. Aşadar, decizia normativă de a considera literare numai formele cu *-ră-* reflectă în mare măsură uzul actual (adesea exclusiv cult) al formelor.

SURSE

Boia, Lucian, *De ce este România altfel?*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2012.
Borundel, Corneliu, *Manual de medicină internă pentru cadre medii*, Bucureşti, Editura All, 1994.
Bratosin, Dinu, *Elemente de dinamica pământurilor*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2002.
Cărtărescu, Mircea, *Orbitor*, vol. I, *Aripa stângă*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1996.
CLRVA II = Luminița Hoarță Cărăuşu (coord.), *Corpus de limbă română vorbită actuală nedialectală*, Iaşi, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza", 2013.
Constituția României.
CoRoLa = Corpus de referință pentru româna actuală (http://corola.racai.ro).
CORV = Laurenția Dascălu Jinga, *Corpus de română vorbită (CORV). Eşantioane*, Bucureşti, Editura Oscar Print, 2002.
Goma, Paul, *Jurnal* VII *(1999–2000)*, Bucureşti, Editura Criterion Publishing, 2004.
IV II = Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), *Interacțiunea verbală (IV II). Aspecte teoretice şi aplicative. Corpus*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 2007.
IVLRA = Liliana Ionescu-Ruxăndoiu (coord.), *Interacțiunea verbală în limba română actuală. Corpus (selectiv). Schiță de tipologie*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 2002.
Legea nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare.
Liiceanu, Gabriel, *Întâlnire cu un necunoscut,* Bucureşti, Editura Humanitas, 2010.
Liiceanu, Gabriel, *Scrisori către fiul meu*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2008.
Marino, Adrian, *Libertate şi cenzură în România. Începuturi*, Iaşi, [Editura] Polirom, 2005
Marino, Adrian, *Pentru Europa: integrarea României. Aspecte ideologice şi culturale*, Iaşi, Editura Polirom, 1995.
Petolescu, Constantin C., *Dacia. Un mileniu de istorie*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2010.
Piersic Jr., Florin, *Romantic porno,* Bucureşti, Editura Humanitas, 2011.
Pîrvulescu, Ioana, *În țara miticilor. De şapte ori Caragiale*, ediția a II-a, Bucureşti, Humanitas, 2020.
ROVA = Laurenția Dascălu Jinga (coord.), *Româna vorbită actuală (ROVA). Corpus şi studii*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2011.
Şedința Camerei Deputaților din 5 martie 2018.

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Avram, 1975 — Mioara Avram, „Despre formele de perfect simplu cu *-ră* la singular", în *Studii şi cercetări lingvistice*, XXVI, nr. 1, p. 27–36.

Costinescu, 1979 — Mariana Costinescu, *Normele limbii literare în gramaticile româneşti,* Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică.

DOOM[1] — Mioara Avram (redactor responsabil), *Dicționar ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române*, Bucureşti, Editura Academiei, 1982.

DOOM[2] — Ioana Vintilă-Rădulescu (coord.), *Dicționar ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române*, ediția a II-a, revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2005.

Dragomirescu, 2015 — Adina Dragomirescu, „Verbul [secolul al XIX-lea]", în SILR, p. 186–222.

Frâncu, 1967 — Constantin Frâncu, „Din istoria perfectului simplu românesc: formele de persoana I şi a II-a plural cu sufixul *-ră-*", în *Anuar de lingvistică şi istorie literară*, XVIII, p. 175–191.

Frâncu, 1982 — Constantin Frâncu, „Vechimea formelor de mai-mult-ca-perfect, perfect compus, prezent indicativ şi conjunctiv în *-ră*", în *Limba română*, XXXI, p. 281−293.

GALR — Valeria Guțu Romalo (coord.), *Gramatica limbii române*, I. *Cuvântul*, II. *Enunțul*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005/2008.

GBLR — Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Gramatica de bază a limbii române*, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 2010/2016.

GLR — *Gramatica limbii române.* Vol. I, ediția a doua revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Academiei, 1963.

Graur, 1935 — Al. Graur, „Une nouvelle marque de pluriel dans la flexion verbale roumaine", în *Bulletin linguistique*, III, p. 178–182.

Graur, 1968 — Al. Graur, *Tendințele actuale ale limbii române,* Bucureşti, Editura Ştiințifică.

Iordan, 1943, [2]1947 — Iorgu Iordan, *Limba română actuală. O gramatică a „greşelilor"*, Iaşi, Institutul de Arte Grafice A. Țerek.

Neagoe, 1973 — Victorela, Neagoe, „Despre *-ră* la formele de perfect simplu şi de mai-mult-ca-perfect", în *Fonetică şi dialectologie*, VIII, p. 129–139.

Pană Dindelegan, 1987 — Gabriela Pană Dindelegan, *Aspecte ale dinamicii sistemului morfologic verbal (perioada de după 1880),* Bucureşti, [Tipografia Universității din Bucureşti].

Pană Dindelegan, 2015 — Gabriela Pană Dindelegan, „Verbul [secolul al XX-lea]", în SILR, p. 584–585.

SILR — Gh. Chivu, Gabriela Pană Dindelegan, Adina Dragomirescu, Isabela Nedelcu, Irina Nicula (ed.), *Studii de istorie a limbii române. Morfosintaxa limbii literare în secolele al XIX-lea şi al XX-lea*, ediție revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2015.

Zamfir, 2007 — Dana-Mihaela Zamfir, *Morfologia verbului în dacoromâna veche (secolele al XVI-lea – al XVII-lea),* vol. II, Bucureşti, Editura Academiei Române.

THE INFLEXIONAL ENDING *-RĂ-* IN PRESENT-DAY ROMANIAN PLUPERFECT PLURAL FORMS

(Abstract)

This paper analyses the pluperfect plural forms, more precisely the presence of the plural ending *-ră-*. This plural ending, which analogically extended from the simple past, first attached to the

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)

third person forms, then extended to the other persons in the plural. The official norm recommends only the plural forms with *-ră-*. Our corpus study and the results of our questionnaire indicate that the pluperfect is rarely employed by the speakers and that there is still variation in the first person plural, against the normative recommendations. The phenomenon analysed here suggests that a morphological change can occur rather suddenly, and many enter the standard language in a short time span of only one century.

Cuvinte-cheie: mai-mult-ca-perfect, desinența *-ră-*, normă lingvistică.

Keywords: pluperfect, inflexional ending *-ră-*, linguistic norm.

Institutul de Lingvistică al Academiei Române
„Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti”
București, Calea 13 Septembrie nr. 13
Facultatea de Litere, Universitatea din București
Str. Edgar Quinet nr. 5–7
adina.dragomirescu@lingv.ro

BDD-A31566 © 2019 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.77 (2026-11-18 10:58:50 UTC)